

IMPRESSIOONID

Eesti noor pianism sügistalvel 2004

PIRET VÄINMAA

Kontserdisari "Noored pianistid" I–III.
Sten Lassmanni, Irina Zahharenkova ja
Hando Nahkuri klaveriõhtud Estonia
kontserdisaalis

Kontserdid sarjast "Noored pianistid" on hea võimalus saada ülevaadet pianismi- "börsil" toimuvast. Aktsiad tõusevad, aktsiad langevad... Konkurents, *diabolus in musica*, teeb oma korrektiivse.

Miks *diabolus*? Professionaalses musitseerimises on tänapäeval, nagu igas eluvaldkonnas, mitu suunda. Teatavat laadi tõhususe kompleks, mida aeg-ajalt muusikute mängus kuuldu, on seotud musitseerimise konformistliku suunaga, mis muu hulgas täidab kuulajate esmased ootused – "ma oskan seda, ma tean, kuidas see käib, ja ma võidan kõik (tehnilised) raskused siin ja praegu, teie ees, kuulajad". Need ajad, mil muusikat tehti (tihhti vaestes oludes) elu ja surma peale, on möödas. Praegu on stipendiumid, koolid, konkursid ja pead ellu jääma. Mingeid nõrkushetki, mis sunniksid mõtlema, milleks muusikat teed, ei saa endale lubada... Vähemalt veel mitte, kuni pole tapetud kõik lohed (võidetud olulised konkursid). Konkurents on see, mis motiveerib inimesi niisuguse alatooniga mängima, pahatihhti pole nad sellest ise teadlikudki.

Konkurents ja tahtmine teistest parem olla, trügib ette musitseerimise tõelisest motiivist – armastusest muusika vastu, mida noorte muusikute mängus kuulub kuidagi varjutatult ja häguselt. Armastusest ja austusest helilooja kirja pandu vastu ja selle loovast elluäratamisest kuulajate ja enda jaoks peaks muusik endale esitama küsimuse "mida, miks ja kellele ma mängin?".

Noored muusikud peavad püüdma otsida teostest seda, mille pärast need on kirjutatud. Interpreedi eetika on rääkida sellest, millest helilooja ei suutnud vaikida, vahendada muusikalisi sündmusi, karaktereid ja kõlavärve, kaasata kuulaja tähenduste ja sümbolite helimängu.

Õnneks leiavad erinevad suunad ka mõnikord kompromissi, näiteks kui konkursi võidab inimene, kes on võimeline pakkuma elamust, laval midagi ütlema,

Sten Lassmannil on läbipaistev sõrmetehnika ja head eeldused keerulist polüfoonilist faktuuri edasi anda.

FOTO KAUPU KIKKAS

kuulajaid teisiti mõtlema suunama, muusikat mõjuvalt vahendama.

Nagu teada, on kõigil kolmel kuulnud noorel interpreedil konkursivõidud kontol. See seab nad muidugi silmitsi kuulaja kõrgendatud ootustega. Kõigil kolmel on kuhjaga häid omadusi, mis interpreediteel aina kasuks tulevad. Irina Zahharenkova kaunitult välja mängitud peenus, siirus, väljaja ja ära kuulatus, loomupärane muusikaalsus – vanamoodne sõna, mis tähistab tundlikkust fraasi mängimisel ning eriti lüüriliste, positiivsete ja pehmemate karakterite hea taju. Tasakaalustamiseks

oleks vaja ka dünaamilise skaala teist poolt, võimsust, metsikut energiat, kas või näiteks "Hammerklavieri" alguse lõvihüpet mängides. Kui Zahharenkova kammerlik kontseptsioon sellest teosest oli taotluslik, siis tahtis ta ilmselt öelda, et kogu Beethoveni-järgse muusika areng on valjuseniivood paigast viinud, et praeguse dünaamilise skaala *mezzoforte* on haamerklavieriaegne *fortissimo*? Kaheldav kontseptsioon. Häirisid ka nooditeksti vead. Schumanni "Kreiseriana" pakkus siiski nauditavaid hetki ja puhast ilu.

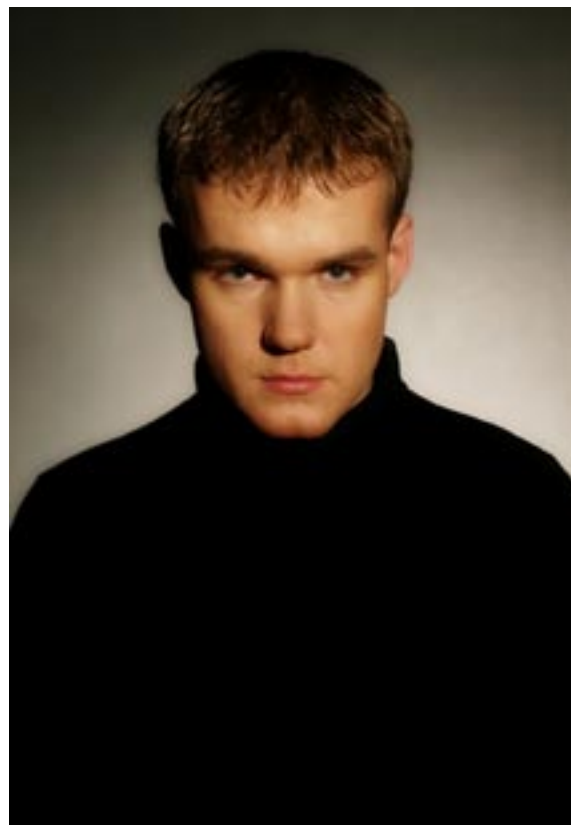
Sten Lassmannil on läbipaistev sõrme-

IMPRESSIOONID

tehnika ja head eeldused keerulist polüfoonilist faktuuri ja mõttekonstruktsiooni edasi anda. Kasu tõuseks emotsionaalsest avatusest ja karakteritajust selle sõna sügavamas mõttes, samuti esinemiskindlusest. Mussorgski tsükliis “Pildid näituselt” tuleks üles leida süngus, iroonia, lootusetus, suurveneliku laulva *maestoso* suursugusus, õelus ja kuratlikkus; see on faktuuri analüüsi, partituuri sügavama uurimise ja pealkirjadesse-kirjeldustesse süvenemise küsimus. Noorel interpreedil on vaja rahu ja aega, et jõuda selgusele, milline muusikaline sõnum on isiklikult temal edasi anda, see kehtib eriti Beethoveni sonaadi op 27 nr 2 cis-moll esimese osa kohta. Tsükli vahvaima mulje jättis “Munast koorumata tibupoegade tants”. Põnevat energiat kuuldus ka “Katakombides”.

Hando Nahkuril on tehniline kindlus ja hea esinemisnärv, võimsust ja kiirust tal jagub, juurde on tulnud *piano*- ja *pianissimo*-poolseid värvivarjundeid. Rõõmustab, et aina rohkem jätkub tal aega ära kuulata ja publikule vahendada dramaatilisi süžepöördeid, kummalisi harmooniaid, värve, üllatusi... Nahkuri valmisolek klaveri taga midagi suurt ära teha on imekspandav, Raveli “Gaspard de la nuit” saab tulevikus kindlasti üheks tema leivanumbriks, kui sinna lisandub rohkem maagilisi ja ligitõmbavaid energiasid, hoogu ja lennukust.

Nagu paistab maailma (noorte) edukate pianistide esinemisest, peaks tehnika käsikäes esinemiskindlusega tänapäeval olema lahendatud probleem – midagi laitmatult töötava arvutiprogrammi taolist. Selle edukas installeerimine on muidugi eluaegse pideva harjutamise ja ka manuaalse andekuse süntees. Õige metoodikaga ja kogunud õppejõu käe all, koos teatavate isiksuseomadustega, nagu tahe, enesekindlus ja fanaatiline töökus, saavutab noor pianist baasi kogu eluks. Tahe midagi väljendada peab aga endal olema, selle alget saab kasvatada. Pianistlik kultuur muutub aga rikkamaks iga noore inimese kaudu, kes klaverile liginedes julgeb muusika saladustest unistada.

Irina Zahharenkova trumpideks on tundlikkus, peenus ja siirus.

FOTO PREMIO JAÉN

Hando Nahkuri mänguviis on veendunud ja suurejooneline

FOTO KAUPU KIKKAS